

„Pobjedin” vremeplov
NA VIJEST O POHARU JEDNOG MUZEJA U
BAOŠIĆIMA KOD HERCEG NOVOG

Lopovi „potopili” brod starog kapetana

Najtužnije „putovanje” Miroslava Šturmbergera. Zar je nemoguće pronaći lopove koji su odnosili blago već deset godina iz kuće koju je kapetan, sa svim muzejskim bogatstvom, poklonio Boki, Crnoj Gori, istoriji...

Kuća broj 85 u Baošićima kod Herceg-Novog po svojoj spoljašnjosti podsjeća na mnoge stare građevine u Boki Kotorskoj - sagrađena je od pravilno istesano kamena, škere na prozorima, teška vrata sa povelikim alkama... Ali, njena unutrašnjost uveliko podsjeća na brod. Tačnije, čitavo pokućstvo koje je godinama pribavljao, ili sam izrađivao 91-godišnji vlasnik, penzionisani kapetan bojnog broda Miroslav Šturmberger su vrijedni eksponati, svjedočanstva ne samo burnog života starog brodarka i njegovog drugovanja s morem, već i bogate pomorske prošlosti naših krajeva. Nažalost, navigator ovog neobičnog broda nije danas za njegovim kormilom već u Institutu „Dr Simo Milošević” u Igalu, gdje je već poduže vremena pustio sidro i savio jedra. Tu čeka i nada se da će mu trošno zdravlje ipak dozvoliti da se, makar nakratko, vrati svom domu i da, kako nam reče prije neki dan, kad smo ga posjetili, ponešto uradi i odredi budućem vlasniku svojih vrijednih eksponata. Čekajući da mu se povрати snaga, dane provodi čitajući knjige, uglavnom one o brodovima i morima, napisane na raznim svjetskim jezicima. Stari kapetan govori ih pet.

- Nedostaju mu Baošići, priča sa sjetom stari pomorac, inače porijeklom Slovenac. Decenije sam proveo u svom domu, u tom kraju, sa tim ljudima. Tamo sam bio uvijek kada su mi to dozvoljavale dvije moje najveće ljubavi: more i brodovi. Radio bih još ponešto, pisao makar. Ovdje to ne mogu, iako sam okružen pažnjom osoblja Instituta...

Priča kapetan Miroslav o prvim danima svoga zanata, o starim brodovima i borbama, o njihovom naoružanju, koje je i sam često pravio i konstruisao.

U Baošićima postoje dva skromna putokaza sa naznakom „Dom starog kapetana”, koji je u posljednje vrijeme više zatvoren nego otvoren. O neobičnom muzeju se danas jedino brine Ante Pajić, aktivista u mjesnoj zajednici Baošići. Ante je po nuždi i kustos. Dok nam otvara teška vrata priča o ljutnji starog kapetana što se niko nije zainteresovao oko njegovog doma. Tu tvrdnju smo čuli i u Herceg-Novom.

Na ulazu u kuću-muzej postavljeni su navigacioni aparati sa starih jedrenjaka: torpeda i još neki uređaji. Tu su i ubojna sredstva koje je Miroslav Šturmberger sam konstruisao, vrata sa podmornice „Nebojša”, najstarije koja je poslije pada Austro-Ugarske zaplovila jadranskim vodama. Samo neznatan dio prizemlja pretvoren je u prostor za stanovanje - mala kuhinjica. Na sprat kamene kuće vode prave brodske stepenice, još jedno svjedočanstvo velike ljubavi starog kapetana prema brodovima. U salonu ovog neobičnog broda - stari namještaj - fotelje sa kožnim sjedištima, naslonima, tkanim navlakama, drveni sto i pribor za kafu. Ovaj salon je prepun i maketa, jedrenjaka i brodova koje je stari pomorac danima i noćima pravio. U predsoblju, bogata zbirka starog namještaja, polica sa dokumentima. Tu su razne dozvole, pasoši i matrikule starog kapetana.

U jednoj od deset odaja smješten je ormar sa uniformama kapetana bojnog broda i njegovim mnogobrojnim odlikovanjima, među kojima počasno mjesto zauzima Orden zasluga za narod kojim ga je odlikovao predsjednik Tito. Tu je i vitrina sa preko pet hiljada knjiga, zatim starinski krevet od skupocjenog drveta, amfore, stari radio-aparat... Treba još pomenuti veliku zbirku starog oružja iz 19. vijeka.

Koliko li je trebalo vremena, volje, snage i umijeća da se formira zbirka od neprocjenjive vrijednosti, a sve je to stvorio jedan čovjek kojemu su more i brodovi jedina ljubav i jedina preokupacija. Zato ne treba zamjeriti starom kapetanu što se ljuti na one koji ne će da povedu više računa o njegovom domu, koji čuva vrijedno svjedočanstvo jednog vremena i jednog neobičnog života...”

Ovako je prije 22 godine dolje potpisani u „Pobjedi” pisao o penzionisanom kapetanu bojnog broda Miroslavu Šturmbergeru iz Baošića kod Herceg-Novog. Ovaj čuveni moreplovac oplovio je svjetska mora i okeane i novom zavičaju, u blizini grada Herceg Šćepana, poklonio kuću muzej sa preko 2000 vrijednih eksponata - svjedočanstvo bogate pomorske prošlosti ovih krajeva a i onih gdje je dolazio.

Danas je od velikog bogatstva ostala samo kamena građevina i pored

nje ono što je bilo teško za lopove: torpedo neke stare podmornice i brodsko sidro. Sve je krađeno na očigled mnogih i odgovornih, i što bi narod rekao, (ne)odgovornih. Da nije tako možda bi bila barem poznata imena lopova. Za sve ovo mještani Boke ovih dana imaju samo jedno mišljenje: To je sramota za sve nas. Zaista je tako.

No, mora se postaviti pitanje kako je do toga došlo. Ko je i kada odnosio sve te dragocjenosti iz kapetanove kuće? Đorđe Čapin, direktor JU Zavičajni muzej i Umjetnička galerija je objelodanio krađu i Muzeja u Baošićima a i Zavičajnog u Herceg-Novom, prije četiri godine, kada je stupio na dužnost. Po njegovom mišljenju lopovi su neprekidno „radili“ od 1994. do 2000. godine. I sve su to, kako je Čapin rekao novinarima, zataškavali oni koji su bili u upravnom odboru pomenute ustanove, što potkrepljuju zapisnici iz marta 1997. godine. Po svemu sudeći, sve je činjeno na osnovu lažne dokumentacije, što je Čapin, kako reče, saznao nedavno. On ističe da će se uskoro sve znati, mada se radi i kompletnoj informaciji o nestalom blagu iz oba muzeja.

Bilo kako bilo blago je izgleda, otplovilo zauvijek. Lopov, ili lopovi su „torpedovali“ kuću starog kapetana Miroslava Šturmbergera, odnijeli sve. Očigledno je da staru kamenu kuću u Baošićima niko nije čuvao, a u nju je ulazio, izgleda, ko je htio. Možda o načinu čuvanja najbolje svjedoči jedna tabla u dvorištu na kojoj se eventualni prolaznici i dolaznici obavještavaju da je „krov pod naponom a da zmijske krake vrt“. Zaista nevjerovatno. A u okolini stare građevine velepne vile i vikendice ograđene visokim betonskim zidovima i metalnim ogradama, opremljene najsavremenijim kamerama i drugim „alatom“ koji treba da ih obezbijede od lopova. Zašto tako nije učinjeno i sa velikim blagom koje je otišlo u nečije privatne muzeje, ko zna kuda. Javnost očekuje odgovor.

Vasko Radusinović
